

P. GOL, *Vrganji I*.

mape *Iz Bosne i Hercegovine* (1925; 16 litografija), *Stari Varaždin* (1931, 12 litografija), *Ozalj* (1934; 8 perocrteža) te nekoliko mapa s motivima iz staroga Osijeka. Crteži su mu realistički, precizno izvedeni. — Bivio se i ilustriranjem knjiga (J. Truhelka, *Zlatni danci*, Zagreb 1942. i dr.). Izlagao je u Osijeku 1924. i Nürnbergu 1956; posmrtna izložba priređena mu je u Osijeku 1958.

BIBL.: *Galerija slika* (katalog), Osijek 1953; *Djela starih slikara u posjedu Galerije slika u Osijeku*, Osječki zbornik, 1956, 5.

LIT.: D. Pinterović, *Život i rad Jovana Gojkovića* (1898—1957), Osječki zbornik, 1958, 6. — B. Balen, *Jovan Gojković* (katalog), Osijek 1978. — O. Švajcer, *Posthumni Gojković*, u knjizi: *Kritike i eseji iz likovne umjetnosti*, Osijek 1984. O. Šr.

GOJKOVIĆ, Matej, graditelj i klesar (XV. st.), djelovao u Trogiru. S majstorom Stjepanom obnavlja 1422. zvonik trogirskoga katedrale, što su ga 1420. oštetili Mlečani osvajajući grad. U prvom katu zvonika očuvan je natpis: »Magistri Mateus et Stefanus, anno Domini MCCCCXXII, mensis aprilis die 27«. Stariji prvi kat građen je u čistom apulijskom stilskom obliku a G. ga nadopunjuje i razvija dalje u kasnogotičkim mlet. oblicima na drugom katu zvonika.

LIT.: H. Folnesics, *Studien zur Entwicklungsgeschichte der Architektur und Plastik des XV Jahrhunderts in Dalmatien*, Jahrbuch CC, 1914, str. 29. — Lj. Karaman, *Umjetnost u Dalmaciji*, XV i XVI vijek, Zagreb 1933, str. 19, 34—36. — R. Slade-Šilović, *Natpis majstora M. Gojkovića na zvoniku trogirskoga katedrale iz 1422*, *Jadranski dnevnik*, 1937, 19. — Lj. Karaman, *Pregled umjetnosti u Dalmaciji*, Zagreb 1952, str. 59. — I. Fisković, *Gotička kultura Trogira*, *Mogućnosti*, 1982. D. Kt.

GOL, Predrag, slikar (Pisarovina, 15. X. 1931). God. 1952—56. polazio Akademiju u Zagrebu, specijalni tečaj završio 1958. kod A. Mezdjica. Bio je restaurator u Galeriji likovnih umjetnosti u Osijeku, voditelj galerije »Zodijak«, a 1975—90. direktor je Galerije likovnih umjetnosti u Osijeku.

R. GOLDONI, *Torzo II*.

Sklon eksperimentiranju, u ranijem razdoblju slika kombiniranom tehnikom teme čovjeka i ljudskoga postojanja. Poslije prelazi na svjetliju skalu (*Likovi mladih*, 1968). U akvarelu slika predjele uz Savu i Dravu profinjanim zelenim i sivim tonovima. Samostalno izlaže od 1964. Bavi se ilustriranjem knjiga.

LIT.: O. Švajcer, *Slikar Predrag Gol*, *Revija*, 1967, 3. — S. Gračan, *Predrag Gol* (katalog), Osijek 1978. — O. Švajcer, *Predrag Gol* (katalog), Sombor 1978. — M. Peić, *Bečki notesi* (katalog), Osijek, 1980. — B. Mesinger, *Landscape as structure of light and spirit* (katalog), Bideford 1985. — Z. Tonković, *Narodna nošnja između oka i duha* (katalog), Osijek 1988. — D. Vandura, *Akvareli sintetične analize* (katalog), Zagreb 1990. O. Šr.

GOLAC, Stipe, slikar i lik. pedagog (Ribnik kraj Gospića, 13. IV. 1939). Završio Školu primijenjene umjetnosti u Zagrebu 1961 (V. Gliha-Selan), te Akademiju u Beogradu 1966 (M. Petrov). Radi kao profesor na Pedagoškome fakultetu u Rijeci. Na tragu lirske apstrakcije, gustim namazima jakih boja slika krajolike iz Like i s Velebita. Radi kao lik. pedagog, organizira izložbe u Gospiću i širem području Like. Izlaže od 1966. na više od 40-ak samostalnih izložaba.

LIT.: D. Vandura, *Stipe Golac* (katalog), Zagreb 1992.

R.

GOLDONI, Raul, slikar i kipar (Split, 27. I. 1919 — Zagreb, 24. III. 1983). Diplomirao na Akademiji u Zagrebu 1942 (M. Tartaglia). Sudjelovao na izložbi »Najmladih« u Splitu 1937. Tijekom II. svj. r. bavio se opremom partizanskoga tiska. Bio je lik. urednik u Nakladnom zavodu Hrvatske (1947—51) i izdavačkom poduzeću »Mladost« u Zagrebu (1951—63). Od 1963. predavao na Akademiji u Zagrebu.

U slikarstvu polazi od Cézanneova »konstruktivističkoga« načina, obožavana fovističkim odnosom prema boji. Crteži iz pedesetih godina već su sasvim sumarni, a koloristička gama svedena na nekoliko dubokih akorda.

J. GOLIK, poslovna zgrada u Vončininoj ul. u Zagrebu

U svojem završnom razdoblju varira tip dvovalentnoga, apstraktno--figurativnoga slikarstva, u kojemu se pojavljuje slobodni ornament i kompozicijska arabeska (*Kompozicija*, 1961). — God. 1956. započinje raditi unikatne predmete u srebru, keramici i staklu. Suraduje s tvornicama »Boris Kidrič« u Rogaškoj Slatini i »Kristal« u Samoboru te sa staklarskim radionicama u Muranu. Nakon 1960. radi slobodne forme u staklu (serija *Lubanje*, 1961—66; *Kompozicija*, 1966), a i kasnije ostaje usredotočen na kružne i eliptične oblike. Prozirnost materije i djelovanje svjetlosti razvijaju njegovu svijest o unutarnjem prostoru kipa, a postupnost i slojevitost rasta upućuju ga na organske asocijacije (*Životinjska lubanja s rogom*, 1975; *Začetni oblik*, 1979). Tijekom osmoga desetljeća izvodi pretežno kipove u srebru, olovu i bronci te ponešto u kamenu i plastičnoj masi (*Konjanici*, 1972/73). Promjene u tehnici odražavaju se na promjene u ustrojstvu kipa i u motivima. Osim životinjskih glava i lubanja (*Mrcina*, 1976; *Konjska glava*, 1978) pojavljuju se skupčana ženska tijela (*Ležeći akt*, 1978) i gotovo apstraktni volumeni u prostoru. — Izvodio je zidne kompozicije u različitim materijalima i bavio se uređenjem javnih i društvenih prostora (vojno odmaralište u Voloskom, 1952; klub pomoraca u Rijeci, 1952; Brodarski institut u Zagrebu, 1954; hotel »Libertas« u Dubrovniku, 1970—72). Samostalno je izlagao u Zagrebu (1951, 1961, 1967, 1974, 1980), Rijeci (1977), Splitu (1980), Pittsburghu (1980) i New Yorku (1980). Dobio je Zlatnu medalju za skulpturu u staklu na izložbi »Form und Qualität« u Münchenu 1968. Pisao o teorijskim problemima umjetničkoga odgoja.

LIT.: K. Prijatelj, *Arte croata* (katalog), Pordenone 1972. — V. Maleković, Raul Goldoni (katalog), Zagreb 1974. — T. Maroević, Skulptura Raula Goldonija (katalog), Zagreb 1980. — V. Maleković, Bronca Raula Goldonija, *Vjesnik*, 19. VI. 1980. — Z. Rus, Apstraktne tendencije u Hrvatskoj 1951—1961 (katalog), Zagreb 1981. — Raoul Goldoni (katalog), Zagreb—Luzern—Wien—Essen 1984. T. Ln.

GOLIJANIN, Grujo, arhitekt (Sarajevo, 20. VI. 1941). Diplomirao je na Arhitektonskome fakultetu u Zagrebu 1965 (M. Kauzlarić). Projektira javne, stambene i spomeničke objekte. Polazi od funkcionalističkih načela, naglašavajući simboličko-ekspresivne vrijednosti oblika. Autor je samostana karmelićanki (1972) i poslovno-stambene zgrade u Vončininoj ulici (1981) u Zagrebu; po njegovu se projektu izvodi Kulturni centar »Dubrava« u Zagrebu. Sudjeluje na natječajima za hotel »Horizont« u Vrsaru (1979, I. nagrada) i za rješenje trga Slavija u Beogradu (1982, I. nagrada). Održao je samostalnu izložbu u Zagrebu (»Projekti«, 1970. i »TV teatar«, 1975). Objavljuje stručne i polemičke tekstove u listovima i časopisima.

Z. Poz.

GOLIK, Julije, arhitekt (Zagreb, 3. I. 1930). Diplomirao na Tehničkom fakultetu u Zagrebu 1954 (M. Kauzlarić). Bavi se projektiranjem stambenih zgrada, turističkih naselja i poslovnih zgrada. Važnija su mu ostvarenja: stambene zgrade u Cvjetnom naselju (1963), Nazorova ul. (1964) i u Aveniji Vukovar (1967) u Zagrebu; društveni dom u Požegi (1966), turističko naselje Valalta u Rovinju (1968—75), poslovna zgrada Fonda za ceste u Vončininoj ul. u Zagrebu (1975), Tvornica računskih strojeva u Velikoj Gorici (1979) te adaptacija zgrade Školske knjige u Masarykovoj ul. u Zagrebu (1980). Sudjelovao je na natječaju za naselje Dugave u Zagrebu (1976, II. nagrada).

LIT.: I. Maroević, *Arhitektura 70-ih godina u Hrvatskoj* (katalog), Zagreb 1982, str. 37. J. M. M.

GOLOGORICA, selo u sr. Istri, I od Pazina. Glavna se ulica, uz koju su nanizane stambene zgrade, proširuje u središnji trg koji je, zajedno s još očuvanim ostacima ist. zida s ulaznim vratima (poslije pregrađenim), oblikovao četvrtastu shemu srednjovj. feudalnoga središta. Naseljem dominira crkva Sv. Petra s odijeljenim zvonikom, podignuta u XVII. st. na mjestu srednjovj. sakralne građevine, od koje su se sačuvali kamena plastika *Imago pietatis* iz 1466. te gotički ostenzorij i kalež iz XV. st. U selu je ladanjska kuća De Franceschija (pročelje iz XVIII. st.). Pred ulazom u selo u romaničkoj crkvi Sv. Marije nalaze se gotičke freske nepoznatoga pučkoga majstora (oko 1400, *Poklonstvo Triju kraljeva*).

LIT.: Inventario degli oggetti d'arte d'Italia, V, Provincia di Pola, Roma 1935. — B. Fučić, *Istarske freske*, Zagreb 1963. Ma. Š.

GOLTZ, Alexander Demetrius, austr. slikar (Püspökladány, 25. I. 1857 — Beč, VII. 1944). Učenik O. Seitzu u Münchenu i A. Feuerbacha u Beču. Putuje Italijom i Balkanom, boravi u Parizu i Beču. Slika pejzaže, portrete, zidne slike te radi scenske skice za njem. i austr. kazališta, a također i za zagrebačko. Autor je zidnih slika na stropu u gledalištu Hrvatskoga narodnoga kazališta u Zagrebu, izvedenih 1895.

GOLUBIĆ, s. nedaleko od Knina. Kraj parohijske crkve otkriveno je starohrv. groblje. Tu je u IX/X. st. postojala i starohrv. crkva, što potvrđuju dijelovi unutrašnjega namještaja, ukrašeni pleternom ornamentikom. Na *Stolica njeni* u jednom je grobu nađen zlatni nakit mediteransko-biz. obilježja s poč. VII. st.

LIT.: F. Bulić, *Hrvatski spomenici u kninskoj okolici...* Zagreb 1888. — S. Gunjača, *Trogodišnji rad Muzeja hrvatskih arheoloških spomenika*, SHP, 1960. Du. J.

GOLUBOVEC → STUBIČKI GOLUBOVEC

GOMBOŠ, Stjepan, arhitekt (Sombor, 10. III. 1895 — Zagreb, 29. IV. 1975). Arhitekturu diplomirao na Visokoj tehničkoj školi u Budimpešti 1921. Radio 1922—24. kod R. Lubinskog a od 1931. kod H. Ehrlicha, surađujući na projektima za Nadarbinu zagrebačke nadbiskupije, Union banku u Beogradu i Obrtnu banku u Zagrebu. U razdoblju 1931—41. projektira u suradnji s M. Kauzlarićem; zajedno sudjeluju na izložbama »Zemlje«. Za vrijeme II. svj. r. interniran u Italiji, potom ravnatelj projektnoga biroa (1946—51). God. 1950—54. nastavnik na Tehničkom fakultetu u Zagrebu i direktor APZ »Plan« (1951—62).

Samostalno je projektirao stambenu zgradu Bratimske blagajne u Ulici kneza Mislava 18 i 20 (1929) i izveo adaptaciju kavane »Medulić« u Ilici (1930). U suradnji s M. Kauzlarićem realizira stambene kuće u Petrinjskoj ul. 11 (1932), Maksimirskoj ul. 4 (1933), Ul. kneza Borne 1a (1934), Boškovićevoj ul. 24 (1935), Breščenskoga ul. 7 (1938), na Svačićevu trgu 12 (1940) i stambeno-poslovnu zgradu u Zvonimirovoj ul. 17 (1938), sve u Zagrebu, te zgradu Okružnoga ureda (1936) u Dubrovniku. Izgradili su niz vila u Zagrebu: Novakova ul. 15 (1932) i 24 (1936), Zamenhofova ul. 9

GOLOGORICA, *Poklonstvo Triju kraljeva*, detalj freske u crkvi Sv. Marije

(1936) i Nazorova ul. 52 (1937), te na Hvaru, Korčuli (1933) i Koločepu (1938). Među njihovim uspješnim rješenjima su adaptacija kavane »Corso« (1933) u Zagrebu, a osobito Gradske kavane (1933) te vile »Argentina« (1937) u Dubrovniku. Važniji su im zajednički natječajni projekti za Židovsku bolnicu (1931), zgradu Gradskih poduzeća (1932), radničke ustanove (1932), uredsku zgradu na Griču (1939) u Zagrebu; za trg Pile (1933), obalni put (1933) i hotel na Lapadu (1938) u Dubrovniku te za sudsku palaču (1939) u Splitu.

Projekti Gomboša i Kauzlarića važan su doprinos hrvatskoj modernoj arhitekturi između dva svj. rata. Osobito pozornost posvećuju konstruktivnim i funkcionalnim elementima arhitekture, jasnom volumenu i čistim plohama. U poslijeratnom razdoblju G. projektira pretežno objekte industrijske arhitekture. Projektirao je tvornicu »Rade Končar« (s M. Kauzlarićem), Tvornicu parnih kotlova, tvornice »Prvomajska« u Zagrebu, »Đuro Đaković« u Slavonskome Brodu, »Florijan Bobić« u Varaždinu, tvornicu pokućstva u Novoj Gradiški, polivinilklorida u Kaštel-Sućurcu te više tvornica celuloze i papira. — Stručne rasprave o arhitekturi objavljivao je u časopisima »Čovjek i prostor«, »Arhitektura«, »Naše građevinarstvo«.

LIT.: Ž. Čorak, *Arhitektura*, u katalogu: Kritička retrospektiva »Zemlja«, Zagreb 1971. — T. Premrl, Nagrade Vladimir Nazor za životno djelo. Stjepan Gomboš, ČIP, 1971, 9. — Z. Kolacio, Arhitekt Stjepan Gomboš, ČIP, 1975, 12. — T. Premrl, *Hrvatska moderna arhitektura između dva rata*, Zagreb 1989. — *Arhitektura u Hrvatskoj 1945—1985*, Arhitektura, 1986, 196—199. T. Pl.

GOMIRJE, selo SZ od Ogulina. Na posjedu Frankopana spominje se 1602. drvena crkva s jedinim manastirom na području karlovačkoga vladništva. General Vuk Krsto Frankopan Tržački podignuo je 1621. uz manastir kulu 1719. pretvorenu u zvonik uz koji je prigradna crkva (posvećena 1730). U Gomirju je monah Simeon Baltić, vodio slikarsku radionicu u kojoj su se slikale ikone za pravosl. crkve u Lici. Važnost te slikarske radionice više je kulturno-pov., negoli umjetnička.

S. GOMBOŠ, stambena zgrada Bratimske blagajne u Zagrebu

